

ВТРАТИ НАУКИ

ОЛЕКСАНДР ПАВЛОВИЧ БОБРІЄВИЧ

П'ятого листопада 2005 р. після тяжкої хвороби помер Олександр Павлович Бобрієвич – відомий учений-геолог і петрограф, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, завідувач кафедри петрографії Львівського державного (нині національного) університету імені Івана Франка, заступник відповідального редактора “Мінералогічного збірника”.

Народився О.П. Бобрієвич 1928 р. в м. Шполі Черкаської обл. Після закінчення 1947 р. середньої школи навчався на геологічному факультеті Львівського державного університету, який закінчив з відзнакою 1951 р. Тоді ж поступив в аспірантуру на кафедрі петрографії під науковим керівництвом проф. В.С. Соболева. У 1955 р. Олександр Павлович успішно захистив кандидатську дисертацію на тему “Геолого-петрографическая характеристика вулканических пород междуречья Ужа и Латорицы (Закарпатье)”. Протягом 1951–1955 рр. працював молодшим науковим співробітником Інституту геології корисних копалин АН УРСР (м. Львів).

На початку 1955 р. О.П. Бобрієвича разом з іншими молодими науковцями й випускниками факультету (З.В. Бартошинський, А.І. Кручек, В.О. Побережський, Г.І. Смирнов, О.Д. Харків та інші) за рекомендацією В.С. Соболева скерували в Якутію, де протягом майже десяти років він очолював алмазну науково-дослідну партію Амакінської геологічної експедиції. У надзвичайно важких умовах Півночі Олександр Павлович виконував роботи з комплексного вивчення щойно відкритих алмазних родовищ Якутії, спрогнозованих ще в довоєнні роки його вчителем Володимиром Степановичем Соболевим. Результати кропіткої праці стали основою докторської дисертації “Петрология кимберлитов Якутии”, яку О.П. Бобрієвич захистив 1961 р.

У 1964 р. вчений повернувся в Україну. В Інституті мінеральних ресурсів Міністерства геології УРСР він очолив відділ алмазів і благородних металів. Саме тоді розпочато активне дослідження алмазоносності і благороднометалевого зруденіння України. У 1974 р. О.П. Бобрієвич повернувся у свою *alma mater* – Львівський державний університет імені Івана Франка. Його обрано за конкурсом на посаду завідувача кафедри петрографії, якою він керував до 1998 р. Протягом 1998–1999 рр. Олександр Павлович працював професором цієї ж кафедри.

Педагогічну діяльність О.П. Бобрієвич розпочав, уже маючи досвід науковця й виробничника, що сприяло швидкому розкриттю його педагогічного таланту. Він читав курси петрографії кристалічних порід, фізико-хімічних основ петрографії і мінералогії, запровадив новий спецкурс “Геологія алмазних родовищ”, за яким підготував навчальний посібник. Успішно керував аспірантами, п'ятеро з яких захистили дисертації. Загалом він підготував десять фахівців вищої кваліфікації.

Великий і ще не оцінений спадок залишив О.П. Бобрієвич на науковій ниві. Виконані ним багатогранні дослідження стосувалися, головню, питань геології, петрографії та мінералогії кимберлітів і пов'язаних з ними алмазних родовищ. У науковому доробку вченого близько 200 публікацій, серед яких десять монографій (пере-

важно у співавторстві). Головними регіонами досліджень були Україна і Якутія, а головними об'єктами – магматичні породи і пов'язані з ними корисні копалини.

Перші наукові праці Олександра Бобрієвича присвячені вивченню вулканічних порід Закарпаття. Саме вони стали основою його кандидатської дисертації, опубліковані у вигляді окремих статей і у відомій колективній монографії “Петрография неогеновых вулканических и гипабиссальных пород Советских Карпат” (1955; за ред. В.С. Соболева).

Проф. О.П. Бобрієвич (перший праворуч) з проф. Д.П. Резвим та проф. Є.М. Лазьком в актовій залі головного корпусу Львівського університету, 1985 р.

Золотим фондом світової науки є результати досліджень кімберлітів Якутії та їхньої алмазонасності, які сприяли відкриттю нових родовищ алмазів. Цій тематиці присвячені десятки статей Олександра Павловича та класичні колективні монографії: “Алмазы Сибири” (1957), “Алмазные месторождения Якутии” (1959), “Петрография и минералогия кимберлитовых пород Якутии” (1964). Саме вони зробили ім'я О.П. Бобрієвича всесвітньо відомим. І не дивно, що й нині у багатьох наукових працях з алмазної проблематики є посилання на ці фундаментальні праці.

Вагомий внесок О.П. Бобрієвича у вивчення алмазонасності України. Під його керівництвом і за безпосередньою участю виконано широкомасштабні розшукові роботи, за підсумками яких у розсипищах виявили дрібні алмази кімберлітового типу, а також численні прояви супутника алмазу – піропу, важливого індикатора кімберлітового магматизму. На підставі цих досліджень складено першу прогностичну карту можливої корінної і розсипної алмазонасності України. Прогноз підтвердили в 70-х роках минулого століття завдяки відкриттю перших в Україні чотирьох трубок і двох дайок кімберлітів і навіть знахідок в одній з них кристалів алмазу. Результати цих досліджень висвітлені в наукових звітах, у низці статей та колективних монографіях “Алмазонасность юго-западной окраины Русской платформы” (1970), “Платформенные структуры обрамления Украинского щита и их металлоносность” (1972), “Алмазонасність теригенних утворень балтської світи України” (1973).

Активною була науково-організаційна діяльність О.П. Бобрієвича. Він багато років очолював уже згадувані великі колективи, був одним із організаторів і науковим керівником Галузевої науково-дослідної лабораторії вивчення речовинного складу рудоносних формацій, створеної 1979 р. у Львівському університеті з ініціативи Міністерства геології України, заступником відповідального редактора “Мінералогічного збірника”, членом спеціалізованої вченої ради з захисту докторських і кандидатських дисертацій з геологічних спеціальностей Львівського університету, членом оргкомітету багатьох наукових форумів всесоюзного і республіканського рівнів.

Наукова і педагогічна діяльність ученого високо оцінена геологічною громадськістю, а також на державному і міжнародному рівнях. О.П. Бобрієвича обрано академіком Нью-Йоркської Академії наук, нагороджено медаллю “За трудову доблесть”, срібною медаллю “2000 видатних людей ХХ століття” і золотою медаллю “Людина року”. Його ім’я занесено в енциклопедичний словник “Хто є хто”.

Світла пам’ять про Олександра Павловича Бобрієвича назавжди залишиться в серцях його учнів, колег і друзів.

Колектив геологічного факультету,
редколегія “Мінералогічного збірника”